

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 37

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Nr. 7064 Scol.

Notă oficială.

Di ministru r. u. de culte și instrucțiune publică prin emisul din 26 Novembre a. c Nr. 49940 opresce cartea scolară „Leitfaden zu einem methodischen Unterricht in der Geografie für Bürgerschulen und Realanstalten, von August Lüben, 21 Auflage, Berlin 1894” pe baza § 49 din art. de lege XXX: 1883, din toate școlile medii din patriă

Ceea ce prin această se aduce la cunoștința organelor școlare din archidieceșă.

Sibiu, din ședința senatului școlariu, ținută la 5 Decembre, 1891.

Consistoriul archidieceșan.

Repriviri asupra conferinței naționale.

Sibiu, 17 Ianuarie, 1892.

Douăzeci și cinci de ani sunt deja, decând fericitul metropolit Andreiu, inaugurându-se dualismul, a lăsat frânele conducerii națiunii din mână cu pururea memorabilele cuvinte: „flere possem, sed juvare non”.

Douăzeci și cinci de ani sunt deja, decând în potruiva sfatului nemuritoriului prelat român și al celorlalți serioși politici români, s'a inaugurat nefericita pasivitate și cercurile electorale române, fortărețele, ce ne asigurau încă posibilitatea de a combate pe arena de luptă, toate pornirile îndreptate în contra noastră, fără date pradă adversarilor nostri.

Douăzeci și cinci de ani sunt deja, decând ca o urmare naturală a tacticei noastre greșite, desastre preste desastre au venit preste mult cercata noastră națiune.

Er noi nici astăzi nu suntem în stare să ne reculegem și să alegem calea, care singură ne mai pôte duce la ôre-care isbândă.

Dacă ne punem întrebarea: că ôre șovinismul magiar și numai el singur e cauza tuturor relelor ce au venit preste noi? drept judecând trebuie să recunoscem, că nu este așa, și că în o parte ôre-care purtăm și noi însine vina la aceste rele și desastre.

Șovinismul magiar, cu aspirațiuni proprii numai rasei magiare nici când și din partea nici unui guvern magiar nu pôte fi satisfăcut. Acesta însă are de urmare, că guvernul magiar este avisat a se baza pe reprezentanții dietali, ce-i dau cercurile electorale ale naționalităților.

Când deci naționalitățile ar dispune ele după placul lor, de cercurile lor electorale, atunci guvernul magiar ar fi silit să ție cont de dorințele naționalităților.

Dovada cea mai bună în astă privință ni-o dă învoirea ce a urmat între guvern și sași. Guvernul având lipsă de voturile reprezentanților sași din dietă și neputându le cuceri acestea în alt mod, s'a văduț silit în cele din urmă a pacta cu sașii și a le face acestora concesțiuni, care în mare parte trec și pre contul nostru.

Êta deci, că noi prin aceea, că am dat cercurile electorale pradă adversarilor, ne-am lipsit însine de influința ce o puteam esercia asupra guvernului, precum și de posibilitatea de a ne puté ridica glasul nostru acolo, de unde resuna în lumea întregă și unde nu putea fi înăbușit.

Lângă toate acestea mai vine, că prelații nostri bisericesci și alți bărbați cu trecere și influință au fost siliți în mod violent a se retrage de pe terenul de luptă națională, și toți pașii întreprinși de conducătorii acestia fresci ai nêmului nostru au fost desavuați; ba chiar cei ce au întreprins acesti pași au fost huliți și suspițonați, ca și când ei ar fi dușmanii nêmului românesc

Să ne aducem numai aminte de intimpinările, ce le au aflat alocuțiunile capilor nostri bisericesci cătră monarch din incidentul venirii în vre-un district român — în presa română — ce se numesce cu atâta emfasă națională! Să ne aducem aminte de memoriul studenților bucuresceni, în care pentru binele nêmului nostru! prelații nostri au trebuit să jôce rolul de argați și sateliți ai guvernului, apăsător de nêmul nostru!

Din toate cele espuse, e pentru ori-care om cugetător destul de evident, că calea pe care am umblat până acuma nu e cea bună și potrivită și că mijlocele de luptă întrebunțate nu sunt cele corespunzătoare și ducătoare la scop

Afară de acesta în lumea întregă dominéază usul, ca principii odată cogite să se înlocuiescă cu altele și ca persoane deja usuate să fie puse la o parte și înlocuite cu altee Numai noi românii suntem mai mult decât conservativi, numai noi nu ne putem avênta până acolo ca pre prorocii mincinoși să-i dăm la o parte.

Bântuit de demagogi în aspirațiunile sale naționale, ca un lucéfér și mântuitor al poporului românesc s'a prezentat ilustrul nostru bărbat politic dl Alesandru Mocionyi în conferința națională.

Puterea argumentelor sale a învins și pre cei mai îndârjiți contrari de principii ai d-sale, — dacă preste tot se pôte vorbi de principii la acestia din urmă. Jurstarea acesta îné totuși nu a putut avea de urmare, ca să se întrease un pas evident greșit, înțelegem susținerea memorandului la monarch

Numai acela, căruia îi lipsesce absolut toate noțiunile sistemului de guvenare constituțională, mai pôte dubita, că acest pas va rămâne fără r-sultat.

De dragul nostru coróna de sigur că nu va lovi în principiile fundamentale ale constituțiunei țerei. Dar noi românii ca popor leal, politicesce matur și liberal, nici o nu putem pretinde acesta. Constituțiunea țerei e și a noastră, e o proprietate comună. Și deși ea pentru acum și în aplicarea ei sinistră de acum, nôue nu ne aduce decât amar și nevoi, totuși trebuie se ținem la ea, ca la o acuisițiune ce e și a noastră proprie, lucrând numai într'acolo, ca ea să fie aplicată în mod drept și satisfăcător aspirațiunilor de desvoltare, ale tuturor popórelor din această patrie

Constituțiunea ungară, o repetim nu este numai a magiarilor, ci a tuturor popórelor, ce constituiesc regatul Ungariei. Și deși ađi numai rasa magiară trage folósele dintr'ênsa, pôte veni, ba trebuie să vie un timp, când toate popórele din Ungaria să se folosescă de o potrivă de favorurile constituțiunei

Timpul acesta și respective era acesta de perfectă egalitate, se pôte ajunge numai prin lupte. Deci trebuie să luptăm, dar se luptăm în cadrul constituțiunei comune și cu arme constituționale, nefiind lupta noastră îndreptată în contra constituțiunei.

Prin espunerea vederilor nôstre acestora nici decum nu voim să se suspindă substernerea memorandului din contră dorim, dacă totuși se substerne, isbândă deplină Ceeace voim noi deci este numai, ca rămânând substernerea memorandului fără rezultatul aseptat, vina să nu se dee, more consueto, ér altora, ci numai acelora, cari au întreprins un pas atât de greșit.

De asemenea este departe de noi, ca acum după-ce s'a proclamat odată pasivitatea, să intenționăm a anima pre alegătorii români a lua parte la alegeri, sau dór chiar aș da voturile lor pentru candidați ne români. Totul ce intenționăm este, că ómenii de bine ai poporului român, de timpuriu să se ocupe cu cugetul, ce e de făcut în viitoriu, spre a merge în adevér spre bine și spre a puté scóte pe bietul popor din mânilor demagogilor și șarlatanilor politici.

Conferința națională generală

a alegătorilor români din Transilvania și Ungaria.

Raportul comi iunei de 40.

Onorată conferință!

A ne orienta asupra situațiunei politice generale a patriei, precum și asupra situațiunei speciale a națiunei române, și a ne decide pe baza acesta în privința atitudiniei politice viitoare a poporului român, acesta forméază scopul indoit al conferinței nôstre naționale.

FOIȚA.

Din înțelepciunea indică și arabă *).

Pentru ăilnica ta pâne nu-ți face atâta silă:
Ori și cui dă Creatorul nutrimênt în marea-i milă:
Cum se nasce copilașul, e sciut de ori și cine,
Că în peptul mamei sale laptele îndată vine.

*

De cum-va vre un neprietin se apropie de casă-ți
Ospitalitate — arată-i, căci așa ți se cuvine:
Pomul cu — ale sale ramuri umbră dă la ori și cine
Chiar și celui ce cu gândul ca să-l taie la el vine.

*

Precum bila aruncată,
În părete, sare îndată
Astfel fapta rea se întorce
Pururea spre cel ce-o face.

*

Să ăici totdeauna da
Nu e decât fațărie,

*) Sentințele sunt traduse din Herder și din Anthologia orientală a lui Ernst Meyer.

De ăici toteuna ba
Certăreț ți-r ăice ție.
Sórele rêsae roșu
Și apune éași roșu.
Neschimbaț rămân cei mari
În noroc c și 'n amar.

A conduce pe nebulul, nu greutate mare,
Și mai lesne poți conduce p un om ce minte are,
Dar pe cel ce scie ceva, écașa pe jumétate,
Pe acela nici chiar Brahmasé-l conducă nu mai pôte.

De Dumneđeu de ne-am tem cum ne temeai de un craiu,
Ingeri am fi noi atuncea, și în lume — am face raiu *)

Înțeleptul cu blândeteare să primescă tóte,
Chiar și adevêrul, ca copilașul îl grăesce:
Dacă sórele s'ascundeochiului și asfințesce
Negreșit, că și o lamă ca să lumineze pôte.

Dacă trâmbițe rêsună tu lăta nu atinge:
Cel cu minte-și ține gura, când nebunii încep să strige.

*) Sentința persică.

*
Poți cinsti în tótă vremea pe-un mișel, căci nici odată
Firea nu-și va lăpăda-o de tot, ci din ea-i rămâne:
Cât de mult ai încăldit-o și ai unge-o în tot chipul,
Geaba! tot rămâne strâmbă pentru veci còda de căne.

*

Când e plin de fructe pomul
Ramurile își apléacă
Prietinesce:
La măriri de-ajunge omul
Bun, spre ori cine se pléacă
Și îl miluesce.

*

Prietinia cu cel reu,
E ca umbra dimineței,
Ceas de ceas ea tot decrease;
Prietinia cu cel bun
Ca și umbra sêrei creșce
Pân' ce sórele vieței
Asfințesce.

I. Priscu.

Conform acestora, comisiunea s'a născut a desfășura prin acest raport al său, în primul rând în liniamente generale icóna situațiunii noastre speciale precum și a situațiunii generale a țării înaintea ochilor onor. conferențe, și a face, în legătură cu acestea, propuneri de rezoluțiuni, cari urmăresc din tendințele noastre politice și din caracterul situațiunii.

După consultări aprofundate și în deplină conțelegere a membrilor săi, comisiunea a constatat, că situațiunea politică, în care se află poporul român din Ungaria și Transilvania și care în general se poate califica de o situațiune precară, încât semnatura ei imprimă politica de stat domnitore, care se agravează tot mai mult.

Limba națională și elementele naționale sunt astăzi, așa zicând, deja pe deplin respinse în mod artificial de pe toate terenurile vieții noastre de stat.

Din cele două ramuri mari ale justiției și administrațiunii, limba poporului este exclusă până jos la instanțele cu contact imediat cu poporul în contra legilor, cu desconsiderarea chiar și a recepțiilor curate umanitare ale unei adevărate justiții și cu o multiplă și simțitoare daunare pentru interesele singuraticilor, ale corporațiunilor, reuniunilor și ale număróselor comune politice românesce, interese a căror îngrijire este incredințată administrațiunii. Și nu altminterea stă lucrul cu limba națională, pe terenul instrucțiunii publice. Și aici limba națională ca limba de propunere, este scosă, și contra dispozițiunilor legii, din întregul domeniu al școlilor medii de stat, ca chiar și în școlile noastre de această categorie limba noastră națională numai de silă este tolerată. În același timp se năsucesc a se introduce și a se lăși fără nici un scop și folos practic, cu vătămarea celor mai sănătoșe principii pedagogice și cu păgubirea sensibilă a intereselor culturale ale poporului, chiar și în școlile noastre populare, o altă limbă: cea decretată prin lege ca limbă de stat. Ba bolnăviciosul proselitism de limbă merge astăzi atât de departe, încât nu se mai sfiesc a trece chiar și preste pragul sanctuarului familiar, prefăcând o instituțiune pur umanitară, într'o instituțiune de forță limbistică.

Să ne întrebăm apoi: Cum stăm cu elementele noastre naționale în armata cea mare a funcționarilor de stat? Legea proclamă principiul capacității generale de oficiu fără deosebire de religie și de naționalitatea cetățenilor. O lege specială dispune chiar, ca la împlinirea anumitelor posturi dirigătorești este a fi cu privire tocmai la naționalitatea specifică a calificațiilor după lege, și totuși este în general cunoscut, că pentru elementele noastre naționale în regula generală, naționalitatea lor formeză o disqualificațiune practică, așa încât față cu procentul disperator ce-l reprezintă elementele noastre naționale în organismul funcționarilor, fără esagerare se poate afirma, că elementul nostru național este exclus din acest mare domeniu al statului, din care cauză mii și mii de fi ai națiunii, capabili și harnici de lucru, se văd nevoiți a părăsi patria lor și a-și căuta aierea existenței lor.

Dar nu numai pe domeniile atinse sunt raporturile așa de apăsătoare, pentru limba și elementul nostru național, ci în cercul mai îngust al autonomiei noastre bisericesci, garantată prin lege, nu ne bucurăm de aceiași libertate și singuritate, pe care scutul legii o dă acolo, unde sfințenia lege, și stricta respectare a ei formeză fundamentele nesguduite ale ordnei de stat. Feluritele ingerențe, tot mai departe mergătoare, pe care și le permite puterea de stat sub pretextul inspecțiunii supreme, nu mai că împiedecă activitatea salutară a organismului nostru bisericesc autonom, ci sunt menite a-l prelicita chiar în bazele sale de drept.

Și ce se spunem de așa numitele noastre drepturi constituționale?

Cel mai însemnat între ele, dreptul electoral este pentru poporul nostru o pură iluziune. Tendința fundamentală a întregii noastre legislațiuni electorale este chiar contrastul adevăratului sistem reprezentativ. Dacă scopul acestuia este ca poporul se fie prezentat în legislativă, atunci este în ciuda scopului, când poporul nu este reprezentat. Așa s'a luat refugiu în contra uniunii Transilvaniei în ciuda unității de stat, emfază accentuată și ținută așa de sus la remediul, într'un stat unitar, de tot caracteristic, al duplicității în legea electorală, dintre care o lege, chiar și asbtrăgând de unicul principiu adevărat democratic al sufragiului universal, deja cu privire la censul înalt nu se poate numi democratic. Țe a doua, un rest al timpurilor feudale, pe care caracterul feudal numai într'atâta l'a desbrăcat, într'u cât punctul de vedere conducătoriu adecă excluderea poporului nostru, a elementului celui mai numeros și important în Transilvania, din dreptul electoral prin legea electorală, a permis această Țe pentru a face iluzoriu individualităților naționale din țară și acest anevoios drept electoral, de care tot se mai putea folosi ca de o armă politică pen-

tru validitatea aspirațiunilor lor naționale în mod constituțional, s'a inaugurat un sistem întreg de corțesiri spre falsificarea libertății electorale. Acesta se înțelege, pe socotela administrațiunii și a moralei politice. Scopul principal însă, scoterea individualităților naționale și în specie a poporului român din casa reprezentanților țării, s'a ajuns pe deplin. Este de notorietate publică, că poporul român, care în ciuda censului înalt și a măiestriei arondări aci în Transilvania, chiar pe lângă scandalósa împărțire a cercurilor electorale, totuși în 70—75 cercuri electorale formeză majoritatea, dacă nu totalitatea populațiunii, în totă durata erei constituționale n'a putut afla nici într'o singură dietă o reprezentare corectă a numărului și importanței sale. Numărul reprezentanților în dietele posteritoare s'a redus la 2 și 3 până în fine la alegerile din 1887 poporul român numai într'un singur cerc a fost în stare de a și valida dreptul său electoral nefalsificat. În 20 de municipii elementul român formeză majoritatea, dar multămită sistemului electoral perfecționat și prin instituțiunea viriliștilor, în nici unul din ele nu e în stare, să se valideze politicesc.

Comisiunea este deci silită a constata în locul acesta faptul demult notoric, că națiunea română un popor de aproape trei milioane de suflete, este respinsă din cadrul constituționalismului și condamnată la o pasivitate involuntară pe terenul luptelor politice constituționale.

În alte părți juriul este privit ca o garanție par excellence a imparțialității justiției în procesele politice. În Ungaria din contră, această instituțiune lipsesc cel puțin pentru majoritatea populațiunii, pentru că prin dislocațiunea tendențioasă a acestor județe, prima recerintă a judecătorei e basată pe principiul: a fi jude în cauza proprie.

Drepturile de intruire și de reuniune sunt, precum se știe, drepturi constituționale fără ori ce garanții, ele nefind regulate prin lege, ci lăsate la dispozițiunea puterii discreționare a guvernului și după experiențele din timpul cel mai nou, cari sunt încă vii în memoria tuturor, abia este de lipsă a mai ilustra usul cel face guvernul de această putere discreționară a sa față cu noi.

Adaugem la toate acestea, că drepturile politice, care preste tot drepturile publice ale cetățenilor în Ungaria până acum nu sunt scutite nici prin lege, nici prin foruri judecătorești, și că desconsiderarea legilor favoritoare pentru interesele noastre naționale s'a ridicat la valoarea unei maxime de guvernare aplaudate chiar în parlament, — comisiunea crede, că icóna desfășurată a situațiunii noastre politice se poate rezuma în tesa că: Poporul român în Ungaria constituțională poartă toate sarcinile grele ale statului, dar nu participă la binefacerile vieții constituționale și se află în privința intereselor sale naționale într'o stare fără de împr și fără de scut legal.

(Va urma.)

De ale partidului național.

Din procesul verbal al comisiunii conferenței, publicat în Nr-ul precedent se vede apriat, că în privința programului politice n'a fost nici o divergență de păreri între membrii conferinței, și că acesta este chiar meritul dui Ales. Mocsonyi, carele primul a luat cuvântul și a propus susținerea neschimbată a programului din 1881, și estinderea pasivității asupra tuturor cercurilor electorale și din Ungaria.

Mai mult nici odată n'a cerut nici cel mai ultraist tinăr, care nu mai în jurnale cunoșce politica românescă.

Se vede mai departe, și raportul comisiunii, apoi conclusele primite de conferență dovedesc, că dl Mocsonyi a fost unicul, carele a studiat cauza și a prezentat conferinței în eposeul său un elaborat clasic „atât în formă cât și în cuprinsul său“ pentru carele comisiunea i-a exprimat mulțămirea sa, primindu-l drept basă pentru desbaterea specială, și în urmă primindu-l întreg de al său cu o mică modificare relativ la timpul prezentării memorandumului, propusă de dl Brote, — modificare care a creat o prăpastie între membrii conferinței carea va înghiți sau pe unii sau pe alții, sau poate întreg partidul național, — cu un cuvânt aceea „mică modificare“ a creat o situațiune în sinul partidului național, ale cărei urmări n' se pot prevedea, carea însă a fost dorită și provocată de disidenții de astă vară.

Vederile dlui Mocsonyi în astă privință sunt cunoscute din epistola sa adresată către comitetul central și publicată prin toate ziarele române.

Între alte imputări ce se făceau pentru vederile sale, i-se făcea și aceea, că de ce nu vine la conferință ca acolo să se valideze vederile sale?

A făcut și acesta după retragere de 16 ani. Și fiind că o a făcut rebue să credem, că a considerat cestiunea de foarte pponderoasă, căci

bărbați de calibrul dlui Mocsonyi nu și espun reputațiunea pentru lucruri secundare.

Dacă se primia punctul 4 din rezoluțiune în textul propus de dl Mocsonyi, memorandumul avea să se prezenteze la tron numai la timp potrivit și anume, numai atunci, când comitetul central ar fi avut garanții de succes.

Aceia însă cari nu pentru rezultat bun, ci pentru reclam și pentru voia unei demonstrații, carea apoi să se potă bine exploata la alt loc prin ómeni nematuri, au inventat și susținut cu cerbie substernerea la tron a unui memorandum, sunt mai mari diplomați, mai consumați politici, și mai buni români decât dl Alesandru Mocsonyi, și ei află, că acuma este timpul cel mai oportun, ei știu bine, ei sunt informați dela locuri competente, că tronul abia așteaptă memorandumul românilor, deci iute și degrabă comitetul central să alerge la Viena cu el.

Surprinși, cei ce mereu denunțiasc pe dl Mocsonyi, că este agentul casei magnaților din Bpesta, și al lui Szapáry, de profunditatea vederilor și de claritatea propunerilor lui, erupseră în aplause frenetice, apoi se întreceau iesuții catolici și sismatici a-l încărca cu elogiuri lingusitoare, cu epitete de „providențial“ etc. dar pentru aceea dl Eugen Brote propuse ca memorandumul „fără amênare“ să se substernă la tron.

Dl Mocsonyi loial ca totdeauna, le duse: că el și amicii săi de principii pentru susținerea solidarității partidului se vor supune votului majorității și dacă la o votare de probă în ședința confidențială va căde cu propunerea sa, nu va insista ca să se voteze asupra ei și în ședința publică, ci acolo să se prezenteze numai propunerea primită de majoritate, în cazul acesta însă „dânșii nu pot și nu vor a lua asupra lor nici o răspundere pentru situațiunea ce se va crea, și pentru eventualele rele, ce se vor produce prin prezentarea memoriului fără amênare“ — în consecință deși vor respecta votul contrar, la executarea activă a aceluia nu vor coopera, raportorul comisiunii și membrii noului comitet central se vor lua exclusiv din șirul majorității.

Acesta declarațiune conținea și aceea, că în cazul contrariu, adecă când s'ar primi propunerea dlui Mocsonyi în privința prezentei memorandumului, atunci el primesc și răspunderea pentru acel conclud, și cu amicii săi de principii va coopera la executarea lui.

Va se dăcă în ac-l cas se compunea un comitet central, al cărui membru și verosimil președinte ar fi fost dl Ales. Mocsonyi.

Asta a fost spaima disidenților!

În sinul comisiunii unde au fost cei mai cuminți din conferență, a rămas în minoritate propunerea dlui Brote, în ședința confidențială însă, unde a votat toți ocoșii de prin Solnoc-Dobâca, Selagiu și Satmariu cari despre Mocsonyi numai atâta știu, că e „aristocrat“ „neunit“, cu avere mare, ce au auzit din gura cutărui matador provincial și ce au cetit din vara trecută încóce prin „Tribuna“ — a întrunit propunerea lui Brote 78 voturi față cu 56 voturi contrare, va se dăcă a fost primită cu o majoritate de 22 voturi.

Între voturile din majoritate nu este nici unul din Bănat, țara lui Mocsonyi, ér între cele din minoritate numai a lui Andreiu Medan din Șomcuta mare este din întreg teritoriul comitatelor Solnoc-Dobâca, Selagiu și Satmariu, țara lui Pap-Lucaciu.

După votare de loc s'a proces la compunerea comitetului central.

Aci, în loc de a nu se reflecta la cei ce au provocat scandalul în sinul comitetului vechiu, și prin asta a se da satisfacție moralității publice, s'a făcut chiar contrariul, chiar disidenții s'au pus în fruntea mesei ca să și compună consiliul.

Astfel a mers lucrul foarte cu greu.

Mocsonyi și amicii săi de principii din capul locului au denegat participarea atât în comitet cât și la designarea și alegerea membrilor comitetului.

Dr. A. Mureșian votase contra propunerii Brote, dar fiind-că el nu era de acord nici cu vederile dlui Mocsonyi, învingătorii îl înrolase de membru în comitet.

El numai decât se și declară, că deși având vederile proprii cu privire la memorandum, care difer de ale dlui Mocsonyi, ar puté intra în comitetul central, considerând însă, că la conlucrare armonică se recere încredere reciprocă în colegi, ér el nu are încredere în cutari domni din comitet, deci nu primesc să fie colegul lor.

Mânios pentru acest testimoniu, unul dintre capii învingătorilor strigă: „apoi propun în locul dlui Mureșianu, pe dl Sept. Albini“.

La această propunere nimerită nici cei învinși nu se putură răbda se nu aplauzeze, și îi strigară un „se trăiescă“ puternic.

Cu mare necaz, și favorisați și de absența unor membri vechi cum a fost p. e. V. Ignat din Beiuș, carele n'a fost la conferință, vicariul Vas. Rațiu din Făgăraș, și adv. Lud Csató din Blaj, carii n'au fost de față la votare și la compunerea comitetului, — și prin urmare li-a fost imposibil a se declara, dacă primesc sau ba? au întregit lista și o a prezentat ședinței publice, unde nu li s'a întemplat alt malheur, de cât că amicul lor părintele Mangra din Arad, aușindu-și și numele seu între cei propuși, s'a rugat să-i dea pace, și n'a primit să fie ales.

Astfel s'a compus acum pentru prima oară un comitet central, carele nu este al conferinței ci numai al celor 78 dedelegați, carii au votat pentru propunerea dlui Brote.

Persoanele de valoare, care lipsesc din comitetul nou, nu pentru aceea lipsesc deci, pentru-că ar fi pierdut încrederea delegaților, ci pentru-că învingătorii au pierdut încrederea lor.

A nu face nimic, va pute și acest comitet al majorității ocazionale de partid dar a executat importante conchise, la care s'a angajat, nu este și nu va fi în stare. Spre așa ceva îi lipsește capacitatea și autoritatea.

Totul ce a făcut până acuma este, că s'a constituit și în prima sa ședință a luat spre știre, că Dl Alesandru Filip din Abrud unul dintre vechii bărbați de valoare și-a dat demisiunea, apoi dând un „Avis“ scurt despre pasivitatea decretată și punând în vedere publicarea unui „apel“, negreșit privitoriu la alegeri, după alegeri, s'a pus la odihnă ca să se delecteze în efectuarea alegerilor cu concursul românilor, însă sub conducerea străinilor.

Astfel se interpretează executarea pasivității prin organele partidului național.

Suntem curioși de atitudinea, ce o va lua comitetul central în cesiunea memorandumului

Câte luni sau câți ani are să însemneze terminul: „fără amânare?“

Cronică.

Buda-pesta, în Ianuarie, 1892.

(Ernest Lavisse: „Istoria politică europenă“. — Certele din centrul Europei și progresul Angliei și Rusiei. — Protestantismul și Rusia. — Biserica răsăritului abia scăpată din robie, numai acuma începe a respira. — Surorile călugărițe în spitale și călugăriile ca căsătorii.)

Istoricul francez, Ernest Lavisse, într'un studiu al seu asupra istoriei politice europene, scrie între altele:

„Mari avangării au adus Angliei și Rusiei reșele din seclii din urmă, ce s'au întemplat între puterile centrale și puterile apusene din Europa. Căci, până-când alții s'au bătut între sine, Anglia și Rusia au făcut cuceriri enorme. În timpul din urmă Anglia și-a estins și lărgit imperiul seu colonial, Rusia s'a estins atât în Europa, cât și în Asia, și s'a întărit. Pământul Rusiei produce grâne multe, vin în abundență. Măestrile și comerțul în Rusia cresc și înfloresc. Creditul statului rusesc este firm. Pe continent nu estenț-telegere, din care Anglia și Rusia se nu trag folos.

Frecările dintre francezi și germani, disonanța între italieni și francezi — toate contribuiesc la mărirea Angliei și Rusiei.

Cesiunea Alsatiei și Loenei ajunge atâtă pentru Rusia, cât o armată rusescă îndoită.

Puterile europene din centrul Europei dară lucră astfelu, ca cele două aripi din Europa să crască și să se întărească din ce în ce mai mult.

Până în secul prezente Europa a fost uncul factor în politica lumii. Acuma i-și are rolul seu însemnat și America.

Fometea din acest an în Rusia va avea în tot cazul acel efect, că politica rusescă va fi cea mai pacinică câțiva ani. Dl Lavisse însă în general are tot dreptul, când dice, că Rusia va rămânea și în viitoriu tot putere cuceritoare.

Macaulay, renumitul istoric englez, ca protestant, scrie cu multă recunoștință despre biserica catolică într'un tractat al seu intitulat „Papi-mul“.

Cele mai fălșe familii regali — scrie Macaulay — sunt numai de ieri de alătaieri pe lângă vechimea bisericii catolice, carea și astăzi este plină de putere și viață. Misionarii catolici și astăzi sunt atât de obosiți, ca în timpul apostolilor. Perderile din Europa biserica catolică și le-a reparat în măsură mai mare în celelalte părți a lumii. Catolicii sunt preste tot la 150 milioane; er ceialalți creștini ortodoxi și protestanți la oaltă sunt numai 120 milioane.

Macaulay tace despre biserica orientală. Căci el bine știe, că biserica rusescă a fost cutropită de tătari, biserica moldo-românescă de tătari, turci, fanarioți; bisericile din Balcani de turci. Biserica orientală abia acuma începe a respira. Dar nu suferă iudoială, că cu timpul va ajunge la aceea înflorire, unde se află biserica apusului, cruțată de fatigile seclilor și de inundațiile barbarilor.

Până când șovenistii clevețeau abia înființatele și bietele institute de credit române, conduse de oameni onorabili și acurați, cași cum românii nu le-ar fi permis a se desvolta nici pe terenul economic, nici pe cel cultural, necum pe terenul politic, ca un fulger trimis din ceriu a cădut asupra capetelor șoveniste furtul colosal de un milion și

mai bine de la casa primă și patrică de păstrare din cetatea internă din Budapesta, unde se află „flăvea“ societății din capitala ungară.

Cassariul Pfinsich îi, precum se dice, ore când „Zahlkeller“ în hotelul „Arany-Sas“ („Vulturul de aur“) și luă de socie pe ficia hotelieriului Wimmer cu multe parole. Ca însurățul avut a bent șampanie cu domni și domnișorii din oraș, și și-au petrecut la musca lui Rác Páli în clubul vulturilor bonvivani. („A Rác Páli hegyedűje veszett volna az erdőbe. A lábamon alig állok, mégis szeretnék a lányok, ragyogos, csilagos galambom“.) Arcul și musca au inecat mari capitaluri. Amicii l'a ales din pretenie și încredere cassariu la institol patriotic. Ca cassariu, s'a făcut apoi și amicul șovenistilor protectorul „teatrului popular“. Ca cassar a protegiat cu bani mulți coristele și balerinele serace dela teatru. Epistolele „amorose“ precum acuma se știe, le a aruncat în foc, ca să nu dee de ele nevasta sa și copilul seu. Lângă Vatz și-a fost cumpărat o moșie de 1000 jugere: în mijlocul căreia a zidit un palat pompos, numit după socia sa, Clarissa Wimmer, „palatul Clarissei“, și l'a provădit cu lumină electrică. Ca cassariu a jucat la bursa din Berlin și Viena, în fine a defraudat banii institutului, și în 31 Decembrie s'a impuscat în cap cu un revolver, ca să scape de temniță. În epistola adresată mai în urmă socieii sale sale, dice, ca ea se bage de seamă, că fiului seu Ludovic — să fie modest, cruțătoru și onest, mai cuminte de cum fu tatăl seu.

Membrii din direcțiunea institutului s'au declarat, că vor acoperi paguba, ce nu se va putea scoate din lăsamântul lui Pfinsich, ca nu cumva să întrevină tribunalul spre ai sili să plătescă.

În spitalele din Budapesta era mai înainte grigitori și grigitoare civile pentru bieții bolnavi, cari furau tot ce avea la sine bietul bolnav. Astfel apoi bolnavii s'au dat pe mâna surorilor călugărițe, de atunci le merge mai bine.

N'ar fi consult ore, ca institutul patriotic încă să dea bani pe mâinele părinților călugări franciscani de lângă palatul institutului, ca să grigescă aceștia de bani!. Diarnele și dividendele rămânând ale onoraților acționari și directorii. Sântule Toma, din Aquina, vină-le într'un ajutoriu.

Mr.

Varietăți.

* (Reuniunea de patinat.) În Dumineca trecută a arangiat reuniunea de patinat din Sibiu o frumoasă festivitate, care a reușit strălucit. În Dumineca viitoare va fi a doua festivitate pe locul de patinat. Se vor da și două premii Musica militară va cânta dela 3—5 ore p. m.

* (Încă o crimă comisă la ciangăi) Din Săcele se scrie „Gaz. Transilv.“: În noaptea spre 6 Ianuarie c. un român din Satulung-Săcele, reînțorcându-se din România acasă, la soție și la copiii sei, când era mai aproape de casă, în mijlocul satului și pe o stradă principală a fost atacat de vre-o cinci ciangăi, preținși omeni de frunte, ba unii și membrii în comitetul comun. Aceștia l'au jefuit pe bietul român, luându-i desagii și un napoleon'or, apoi l'au tărit cu ei, l'au trântit și bătut sdravên. În aceeași noapte făptuitorii au fost prinși și a doua zi au fost puși „spre păstrare“ la judecătoria cercuală din Satulung. Doi dintre acești faimoși ciangăi, la intervenirea unor domni din Satulung au fost eliberați de grabă Unul în 6 dintre cei trei rēmași în închisore anume Gaudi Péter în in 8 l. c. s'a spândurat cu curēua dela cioreci de ferestra temniței Astfelu acum al doilea ciangău s'a spândurat aici pentru fapte criminale, comise față de români. — Avis d lor dela Kultüregylet!

* Corespondentul nostru din Brașov ne recercă a întregi corespondența din Brașov publicată în Nr. 2 al diarului nostru: Cu ocaziunea înmormētării fericitului învățatoriu D. Cioflec părintele Vasile Voinea a ținut o cuvēntare pētrun cătore, și tot astfelu dl învățatoriu Darius. Tot asemenea cu ocaziunea acēsta a cooperat și corul reuniunei de cātări dirigiat de dl Popovici, dovēdind o mare desteritate.

* (Deputați dietali aleși în 28 Ianuarie.) După scriile ce avem până acuma, aleși au fost: în capitală cu unanimitate Darányi, Wahrenmann, Morzsanyi, Élesd László, Beöthy; în Sepși Sângeorgiu reales Beksiess; în Bécs-Almás Ludovic Olaj (kossuthist); în Cincibiserici ministru Baross; în Lubló Ioan Bobula; în Beiuș Gellért Véghsó; în Homona contele Alesandru Andrassy; în Beceul-Turcesc Rohonczy; în Jászberény contele Apponyi; în Berettyó-Ujjalu Csanádi; în Kecskemét (cercul de sus) Adam Horváth; în Magyar-Ovár Ioan Reiter (național); în Steinamanger Baross; în Zsolna Szmialovski; în Biserica-Albă Pálffy Elemér; în Careii-mari contele Stefan Károlyi; în Nádudvar Alecsiu Papp (independent); în Sătmár Gavriil Ugron; în Gherla Anton Molnár (liberal); în Ujbánya contele Iuliu Szapáry; în Bistrița Flușger; în Nășend Jelinek; în Székelyhid Albert Kiss (indep); în Rozsahgy Iosif Kajneh (lib.); în Muncaciu Ioan Nedeczky (lib.); în Nagy-Mi-

hály Géza Ballogh (național), în Dorag Carol Levitzky (indep); în Karczag Emeric Madarász (indep); în Șoncuta-mare contele Géza Teleki (lib); în Baja Eduard Drechsler (lib); în Kőszegh Iuliu Száibely (lib); în Eerlau Szderkényi (independent); în Făget Frideric Harkányi (liber.); în Nagy-Márton Gusztáv Degen (liber.); în Raab Gavriil Baross; în Rosenau contele Geza Andrassy (liber.); în Baia-mare ministru Wekerle; în Titel-Milan Dáko (lib); în Nagy-Tapolcsány secretariul de stat Szalaviszky; în Bitts Urbanovszky, în Trencsén Géza Rákovszky; în Verbó contele Carol Pongrácz; în Moravița baronul Miliș Brách (liberal), în Oedenburg Teofil Fábinyi; în Murăș-Ludoș Balázs Bethlen, în Bazin Edmund Szalay (liber) în Lőcse contele Coloman Csáky (lib) în Bártfa Ádám Bornemisza (liberal), în Tovariss Des. Gromon (liber), în Făgăraș (cercul de sus) Mikszáth (liber), în Mád Béla Bernáth (liber.), în Kecskemét Gavriil Ugron; în Fehérgyarmat Desider Isaak (indep) în Pucko George Kubinyi; în Arad (cercul Iosășeului) Virgil Bogdán; în Csákovár Lud. Meszlényi (indep.); în Klein-Zell Acațiu Ugron; în F.Szt.-Miklos contele Alesandru Károlyi; în Szecsány Stefan Rakovszky; în Beregszász Emeric Uray (indep.); în Pecia Eugen Gaál (naț.); în Oravița M. Jókai; în Lugoj Bela Szende; în Caransebeș Péter Vuja; în Somorja Iuliu Sággy, (naț); în Sasca I. Asboth; în Czirák Szeter (lib). în Dunaszerdahely contele N. Pálffy (liberal); în Liptó-Szent-Miklos Matuska (lib), în Ipolyságh Béla Horváth (lib). în Brețcu Armin Neumann (lib). în Kis-Marton Fr. Bolgár (naț.), în Monok Alesandru Nagy; în Alha-Iulia Al Mohay; în Arpașiu Dr. Nicolae Șerban; în Ocna Ugron Zoltán; în Aiud Bálint Béla.

* (Necrolog.) Cu cea mai adencă intristare facem cunoscut tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților adormirea în Domn a mult iubitei mame, noră cumnată, și bunică **Ana Gall**, protopresbiterésă vėduvă, presidentă reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, întemplată în 7/19 Ianuarie a c. 2 1/2 ore dim. în al 56 an al etăți și în urma unui îndelungat morb de pept.

Rēmășițele pământesci ale scumpei și neuitatei reparate s'a dat eternului repaus în 9/21 Ianuarie a. c. la 2 ore p. m. în cimiteriul bisericeii gr. or. din Abrudsat

O mamă bună, o matronă bogată în merite pentru cultura femeii române și pentru biserica ei, o mare binefăcătore a deapropeliei ei se duce dintre cei vii

Aibă fericita adormire și neuitată pomenire.

Abrudsat, 7/19 Ianuarie, 1892.

Carolina Gall, vėd. protopr. sócră, Ana m. Furdai, Ioan Gall fii; Iosefa Ciura soră, Romul Furdai protopr. ginere; Ioan Laura și Romul nepoți; Ecaterina Gall, Dr. Iosif Gall membru în casa mag, Iulie Ranta Vasiliu Ranta, jude; Alesandru Ciura, paroch gr. cat. cumnate și cumnați.

* Invitare la „Petrecere cu joc“ aranjată de „Reuniunea femeilor române“ din Reșinari, care va avé loc Duminecă în 19/31 Ianuarie 1892, în edificiul școlii.

Începutul la 7 ore séra. Venitul este destinat pentru fondul reuniunei. Prețul de întrare: a) de persoană 50 cr.; b) de familiă 1 fl.

Oferte marinimose se primesc cu mulțămintă, și se vor cuita pe cale diaristică.

Comitetul.

* (Postal) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistrul postal în Bod, comit. Brașov. Refiectanții au a-și înainta cererile în decurs de 2 săptămâni la numita direcțiune.

Din public.*)

La stăruințele d-lui Georgiu Tăbăcariu și la dese cereri atât cătră magistratul urban-sibian cât și în public în urmă i-a succes a îndupleca pe magistratul din Sibiu a face preste riul Cibin par-tea stēngă, o regulare a stralei pe lângă drumul țerei și astfelu inconvenientele, la cari erau expuși pasanții s'au delăturat spre bucuria noastră și cu deosebire a băeților, cari cercetau școlă și erau espuși adese a fi călcați de cară.

În numele nostru și al tuturor locuitorilor aducem inițiatoriului mulțămintă pe acēsta cale.

Sibiu, 16 Ianuarie 1892.

Ioan Rotariu, Nicolau Roșca, Nicolau Mohan, Ioan Mihălfan, Lazar Bulea, Nicolau Părău, Tóder Radu.

*) Pentru cele publicate sub rubrica acēsta redacțiua nu e responsabilă.

U. Z. 34-1892.

[3] 3-3

CONCURS.

La institutul de agronomie din Mediaș Transilvania, este de ocupat un al treilea post de învățătoriu primariu pentru specialitățile agronomice și anume pentru vinărit, pomărit, stupărit și cultivarea vermicilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salariu de 800 fl. v. a. și se urcă cu 4 adave cuincinale la suma de 1200 fl. v. a., și dreptul de pensiuone conform concludului universității din 17 Novembre 1874 Nr. 845-1874 și este învățătoriu al treilea obligat a

da până la 20 de ore pe săptămână instrucțiune teoretică precum și a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii și pivnițe.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe un an de probă; la prestațiunile corăspundătoare ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, și la cas dacă acesta nu se va întempla, se vor rebonifica respectivului spesele de călătorie tour și retour.

Competenții la postul acesta, au a-și trimitte rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puțin șase clase la un gimnasiu sau la o scolară reală superioară, precum și o academie agronomică și posedo o pracsă coră-

pundătoare în vinărit și pomărit; până în 20 Februarie 1892 la oficiul central al universității sășesci în Sibiiu. Limba de propunere este cea germană, la cas de cualificațiune egală vor fi preferați competenții care posedo limbile patriei (germană, magiară și română).

Dela oficiul central al universității sășesci.

Sibiiu, în 5 Ianuarie, 1892.

Thalman, comes.

Nr. 626.

CONCURS

[4] 3-3

Pentru ocuparea postului de paroch in parochia de clasa a III-a Idiciu, protopresbiteratul Mediașului

se escrie prin acesta concurs în termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român.”

Venitele anuali împreunate cu acest post computate în bani fac 361 fl 80 cr.

Competenții au a-și așterne cererile instruate după normele din vigore la subscrisul oficiu protopresbiteral în termenul indicat, de unde pot primi și informațiuni mai ample în privința parochiei.

Mediaș în 9 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului în conlegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi, adm. protopresb.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobere 1891.

Table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova, Budapesta - Arad - Teiuș, Murăș-Ludoș-Bistrița, Simeria (Piski) - Petroșeni, Arad - Timișóra, Ghiriș - Turda, Sighișóra - Odorheiu, Careii-mare - Zelău, Budapesta - Arad - Teiuș, Copșa-mică - Sibiiu, Cucerdeia - Oșorheiu - Reg. săs., Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Zerneșci, Brașov - Chezdi-Oșorheiu. Each section contains train schedules with columns for train type, departure/arrival times, and station names.

Nota: Órele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de noapte.